

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті аналізуються ключові наукові та методичні стратегії, необхідні для ефективного формування професійної компетентності майбутніх педагогів у контексті сервісної галузі, зокрема в ресторанному обслуговуванні. Основна увага приділяється визначенню та реалізації освітніх підходів, що сприяють розвитку організаційно-методичних навичок, важливих для становлення конкурентоздатних спеціалістів в умовах динамічного ринку праці. В роботі використовуються дані з різноманітних наукових джерел, що дозволяє глибше зрозуміти процеси професійного становлення в сервісній сфері, висвітлюючи важливість організаційного аспекту в підготовці висококваліфікованих педагогів професійного навчання.

Ключові слова: науково-методичний підхід, сфера обслуговування, майбутні педагоги професійного навчання, професійна компетентність, заклад вищої освіти

The article analyzes the key scientific and methodological strategies necessary for the effective formation of the professional competence of future teachers in the context of the service industry, in particular in restaurant service. The main attention is paid to the identification and implementation of educational approaches that promote the development of organizational and methodological skills important for the formation of competitive specialists in a dynamic labor market. The paper uses data from various scientific sources, which allows for a deeper understanding of the processes of professional development in the service sector, highlighting the importance of the organizational aspect in the training of highly qualified vocational teachers.

Keywords: scientific and methodological approach, service sector, future vocational teachers, professional competence, higher education institution

Постановка проблеми. Адаптація системи вищої освіти до вимог сучасного ринку праці, особливо у сфері обслуговування, є важливим аспектом сучасної освітньої політики. Цей процес передбачає проведення глибокого наукового аналізу потреб ринку праці та розробку інноваційних освітніх програм. Суттєвим аспектом є інтеграція теоретичних знань з практичними навичками для підготовки студентів до ефективної діяльності у реальних умовах. Крім того, це передбачає постійне оновлення навчальних програм та методик з метою забезпечення високої якості освіти. Результатом такої адаптації має стати підготовка кваліфікованих фахівців, здатних ефективно функціонувати в динамічному середовищі сфери обслуговування.

Мета роботи – теоретичне обґрунтування та розгляд методичних засад формування ключової компетентності у майбутніх педагогів професійного навчання сфери обслуговування в рамках вищої освітньої системи.

Виклад основного матеріалу. Науково-методичний підхід до формування фахової компетентності здобувачів освіти в галузі обслуговування у вищих навчальних закладах становить фундамент для розробки та впровадження ефективних освітніх стратегій, які відповідають потребам сучасного ринку праці. Значення такого підходу виявляється у його здатності до інтеграції теоретичних знань з практичними навичками, створюючи умови для розвитку у здобувачів освіти глибокого розуміння професійних завдань та здатності до їх креативного вирішення. Центральним елементом у цьому процесі є розуміння компетентнісної моделі освіти, яка передбачає не лише засвоєння знань, а й формування усвідомлення їх практичного застосування в майбутній професійній діяльності. Важливість такого підходу зумовлена стрімкими змінами в економічному та соціальному середовищах, які вимагають від фахівців галузі обслуговування не лише високого рівня теоретичних знань, але й гнучкості, креативності та здатності до швидкої адаптації. Враховуючи це, заклади вищої освіти стикаються з необхідністю перегляду та оновлення освітньо-професійних програм, з орієнтацією на компетентнісний підхід, зокрема у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання сфери обслуговування.

Таке оновлення передбачає інтеграцію міжпредметних зв'язків, використання активних і інтерактивних форм навчання, а також забезпечення можливості для здобувачів освіти розвивати власні дослідницькі проєкти та прикладні задачі, які відображають реальні виклики професійної діяльності. Основна мета полягає у формуванні таких ключових компетентностей, як критичне мислення, комунікативні здібності, здатність до командної роботи та самоосвіти, що разом створюють фундамент для успішної професійної кар'єри у сфері обслуговування. Відповідно, науково-методичний підхід у цій області вимагає постійного аналізу та оцінювання ефективності освітніх практик, що спрямовані на реалізацію цілісного процесу навчання, зорієнтованого на розвиток особистісних і професійних якостей здобувачів освіти [1].

В основі науково-методичного підходу до підготовки здобувачів освіти для роботи у сфері обслуговування в закладах вищої освіти лежить акцент на розвитку фахової компетентності, що вимагає від освітньої системи не лише передачі знань, але й формування вміння їх застосовувати в реальних життєвих та професійних контекстах. Такий підхід передбачає переосмислення ролі викладача, який перетворюється з традиційного «переда-

вача знань» на організатора навчального процесу, спрямованого на активізацію дослідницької, творчої та самоосвітньої діяльності здобувачів. Водночас здобувачі отримують можливість не тільки пасивно засвоювати інформацію, а й активно досліджувати, аналізувати та критично мислити, що сприяє їх комплексному професійному розвитку [2, с. 524].

Ключовим аспектом у реалізації компетентнісного підходу є створення навчального середовища, яке забезпечує здобувачів необхідним набором знань, умінь і навичок, а також формує у них готовність до розв'язання професійних проблем, етичних, соціальних, і правових дилем. Це означає, що освітні програми мають бути націлені не лише на набуття фахових знань, але й на розвиток компетентностей, необхідних для адаптації до змінних умов сучасного ринку праці і спроможності до ефективної взаємодії в професійному середовищі.

Отже, компетентнісний підхід в освіті стає фундаментальною основою для формування висококваліфікованих фахівців, здатних до творчого мислення, саморозвитку та успішної професійної діяльності в сфері обслуговування.

Науково-методичний підхід до підготовки здобувачів освіти в сфері обслуговування у вищих освітніх закладах зорієнтований на розвиток фахової компетентності, що охоплює не тільки набуття знань, але й формування здатності до їх застосування в різноманітних професійних контекстах. Цей підхід передбачає активізацію самостійної, дослідницької та творчої діяльності здобувачів, спрямовуючи освітній процес на становлення особистості, здатної до критичного мислення, самоосвіти та адаптації в динамічному професійному середовищі. Переосмислення ролі педагога професійного навчання як організатора освітнього процесу та зміна акцентів у навчанні з пасивного засвоєння знань на формування умінь і навичок вирішення практичних задач стає відповіддю на потребу розвитку в здобувачів комплексу життєвоважливих компетентностей, що включають знання, вміння, ставлення та поведінкові стратегії, необхідні для ефективного функціонування в сучасному професійному та соціальному середовищі [3, с. 220].

У контексті вищої освіти, методологічний підхід до освітнього процесу майбутніх педагогів професійного навчання для сфери обслуговування передбачає гармонійне поєднання теоретичних основ з практичними навичками, акцентуючи на критичній важливості розвитку фахових компетентностей. Така модель підготовки вимагає від освітніх інституцій перегляду традиційних підходів до навчання на користь стратегій, що стимулюють самостійне мислення, ініціативність та критичний аналіз у здобувачів. Особливий акцент робиться на необхідності адаптації здобувачів освіти до швидко змінюваних умов сучасного ринку праці, що передбачає

формування не тільки специфічних професійних знань, але й розвиток універсальних компетентностей, які забезпечують високий рівень професійної мобільності та гнучкості. Такий комплексний підхід до освіти сприяє становленню випускників, здатних ефективно інтегруватися в динамічне професійне середовище та успішно реалізувати свій потенціал у сфері обслуговування.

Висновки. Отже, в рамках підготовки майбутніх педагогів професійного навчання для сфери обслуговування, застосування науково-методичного підходу передбачає цілеспрямоване формування фахової компетентності, яке здійснюється через синтез особистісної ініціативи та самодіяльності із спеціалізованими знаннями. Основний акцент робиться на розвитку здатності здобувачів освіти до самовизначення та професійної адаптації в динамічному професійному контексті, що вимагає від них не лише глибоких знань, а й уміння застосовувати їх для вирішення конкретних виробничих завдань, володіння навичками ефективної комунікації, колективної роботи, самоосвіти та самомотивації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаптивне управління розвитком професійної освіти: колективна монографія / Г. В. Єльнікова, О. О. Загіка, Г. Ю. Кравченко, І. С. Лапшина, Г. І. Лукьяненко, В. Е. Лунячек, Г. А. Полякова, В. С. Ульянова, Л. І. Фесік та ін.; за заг. та наук. редакцією Г. В. Єльнікової. Павлоград: ІМА-прес, 2016. 248 с.
2. Кравченко В. М. Концептуальні підходи до модернізації професійної підготовки викладачів вищої школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. № 28 (81). С. 522–528.
3. Масич В. В. Компетентнісний підхід як методологічне підґрунтя формування продуктивно-творчої компетентності майбутнього фахівця. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2016. № 51. С. 216–223.

Р. В. Зігунов, В. М. Зігунов

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД В УКРАЇНІ

Висвітлюються актуальні питання щодо стратегічного розвитку туристичної галузі України на сучасному етапі. Пропонуються шляхи відновлення туристичної галузі на основі впровадження кластерної моделі. Охарактеризовані діючі типи кластерної політики в галузі туризму та їх особливості щодо впровадження у розвиток вітчизняної туристичної галузі. Акцентується увага на ключових точках створення і функціонування туристичних кластерів у регіонах України.

Ключові слова: туристський кластер, стратегічний розвиток, кластерна політика.